

PUBLIC ACCESS 2007 : 7

Nyhetsbrev om radio, TV, Internet och andra medier
- teknik, mediepolitik och yttrandefrihet –

18 april 2007
www.publicaccess.se

Ledaren

Politiker tog död på svensk radio

Radion är i kris, men det är inte mediet det är fel på. Utan det är politikerna, främst under 90-talet, som har struntat i att förbättra organisationsstrukturer och regelsystem för svensk radio. Radion är fortfarande ett populärt medium. I Sverige lyssnar man på etersänd radio på FM-bandet och som kompletterande - inte konkurrerande - resurs finns webbradion. Radions räckvidd och tekniska enkelhet gör den också till inte bara en kanal för nöje utan är kanske utifrån ett samhällsperspektiv det nyttigaste massmediet. Det handlar här om bl.a. krisberedskapen och integration av det hundratal invandrade språkgrupper som finns i landet. Samtidigt som radions betydelse som musikkanal minskar genom podradio och mp3-spelare ökar dess betydelse som talkanal. Det också därför P1 är SR:s starkaste kort. Bäst kommer radion till sin rätt när den byggs upp med en lokal förankring och identitet – d.v.s. en riktig lokalradio. Det är också detta perspektiv som alltmer kommit på bordet i parlamentet – inte i Stockholm utan i Bryssel; det demokratiska underskottet ökar i takt med att medierna alltmer centraliseras och kommersialiseras.

De många problem som senaste åren drabbar SR, PLR och närradion kan inte skyllas på vare sig teknik eller ekonomi. Utan det handlar om att de mediepolitiska beslutsfattarna har behandlat dessa tre radiosektorer som helt från varandra skilda områden. Detta trots att det är ett och samma FM-band som man sänder på. Allra mest fantasilösa har politiker varit när det gäller ”lokalradion”. Idag lever vi med en hotad lokal public serviceradio - en länsradio som styrs från Stockholm, en privat lokalradio som till 95% idag består av två rikstäckande reklamradionätverk styrda från Stockholm. Dessutom en närradio med ett världssudda och dysfunktionellt regelsystem. Närradion utnyttjas av kommersiella intressen, som ser det som fritt fram att ta över ”föreningsradion” eftersom inte heller staten verkar bekymra sig om det uppenbara fusket.

Folkpartiet skryter med att närradion bröt radiomonopolet på 80-talet och sedan lanserades på 90-talet ”privata lokalradion” som skulle vidga yttrandefriheten. Det var tyvärr redan från start felkonstruerade modeller, som sedan socialdemokraterna vid makten gjorde allt för ignorera enligt devisen ”det går väl över med tiden”. Nu skall en borgerlig regering ta sig an dessa minst sagt genomrostiga byggen. Och nu behövs mer än plastic padding!

Det är illa om politiska beslut nu tas om att fortsätta utreda och besluta om dessa tre radiosektorer var för sig utan att se sambanden sinsemellan och utan att knyta samman det lokala perspektivet. En modern lokalradio kan f.f.g. förankras i lokalsamhället hos alla medborgare vare sig den drivs kommersiellt eller icke-kommersiellt. Först när detta har lösts är det tid att överväga en digitalradio för alla. Det finns ännu ett hopp för radion eftersom många av de politiker som sedan 80- och 90-talet misslyckats med radiopolitiken nu är borta. Nya friska krafter har tågat in på departement och i Riksdagen. De kan bryta med gårdagens lösningar och tillsätta en gränslös radioutredning!

Redaktör & Ansvarig utgivare: **Christer Hederström**
Redaktionsråd: **Gunnar Bergvall** och **Ola Stockfelt**
Teknik & Distribution: **Ideosphere**
Redaktionen: news@publicaccess.se - 0733-249750
Om abonnemang och annat läs mer på www.publicaccess.se

Innehåll

- Ledaren: Politiker tog död på svensk radio
- Debatten fortsätter: Mer reklam ett hot

radio och tv

- EU-parlamentet utreder tredje mediesektorn
- Även Sverige utreder radio/tv i civila samhället
- Ingen parlamentarisk public serviceutredning
- Studentprotest mot dansk medielicens
- En ny radio/tevestudio i Europaparlamentet

television

- Gorbachev vill starta självständig rysk tv-kanal
- Kulturministern kräver att tv textas
- Finsk public service väntar med HDTV och mobil-tv
- Demokrater bojkottar tv-kanalen Fox
- Åländsk lokal-TV om resurser finns
- Kurdisk tv kan leda till fördjupad dansk-turkisk kris
- Slut med tittarsiffror och vulgär tv i Kina
- Tv-reklamen får egna publikmätningar
- Ny lokal-tv i Sollentuna
- Sveriges minsta tv-station upphör
- Adaktusson inget klipp för TV8
- Marksänd digital-tv: Mångfald blev enfald

- Rysk tv – ett svart hål

radio

- Nya danska TV2 Radio en besvikelse
- Närradiomyglet fortsätter: Kommersiella radioföretag tar över närradiokanaler
- En stärkt Gällivares närradio åter i etern
- Stabilt radiolyssnande i Sverige
- Ingen minskning av lokal sändningstid i P4
- Irländsk radio:
Staten sätter format för nya kanaler
Rikstäckande religiös kanal
- Bulgarisk digitalradio på väg
- Holländskt beslut om digitalradio i höst
- HD Radio prövas i Europa
- Icke-kommersiell lokalradio får fulleffektssändare i USA
- Amerikansk radiostation flyttar från Grekland till Kuwait

annat

- Internetreklam blir större än radioreklam
- EU-domänen fyller ett år
- Lästips: Kom och köp vårt gemensamma rum
- Evenemangstips: Drömfabriken

Fortsatt debatt: Mer reklam ett hot

I ledaren i Public Access nr 6 framfördes åsikten om att mer reklam blir ett hot för TV4.

Här kommer synpunkter från TV4:s vd Jan Scherman och ett svar (på nästa sida):

Läser alltid Public Access, och gör det alltid med stor behållning. Så även denna gång. Har dock inte helt oväntat en avvikande uppfattning angående reklamen. Om TV4 och Sverige behåller nuvarande reklamkvot för kommersiell tv så blir följden precis den som du inte önskar - riks för att TV4 tvingas närma sig de kommersiella konkurrenterna och ge upp sina högre ambitioner. Förklaringen är mycket enkel: När allt blir lika för alla på den svenska tv-marknaden i samband med digitalisering 1.2 2008 så är det helt avgörande att de kommersiella tv-kanalernas intjäningsmöjligheter också blir lika.

Annars ska TV4 som har ett betydligt dyrare programutbud klara sitt uppdrag med mindre pengar än konkurrenterna. EU-anpassningen är också viktig för att säkerställa att nya satsningar på tv-området kan ske innanför Sveriges gränser. Det är självfallet viktigt att reklamavbrotten görs så att så många som möjligt stannar kvar och följer både tv-programmen och reklamen. Det ligger självfallet i vårt intresse. De nya regler som infördes för flera år sedan och gav oss rätt att sända reklam inte bara mellan programmen, utan också i programmen har förvisso lett till fler reklamavbrott, men kortare. Resultatet har blivit att fler tittar! Svårt att tro när man följer en del av debatten. Med de nya reklamreglerna skapar alltså förutsättningar för en fortsatt utveckling av TV4:s ambitioner att konkurrera också med SVT.

Rätt ofta får jag intrycket att det finns personer som tror att lösningen är att avskaffa reklamfinansierad tv. Finns tyvärr sådana spår också i din ledare. Jag undrar på vilket sätt det bidrar till mer mångfald och ökad kvalitet om vi väljer att enbart acceptera en finansieringsform för tv - licensmedel, skatt. Granskningsnämndens yttrande stryker f.ö. också under vikten av lika reklamregler. För mig inger dock inte nämndens s.k. omsorg om tv-publiken särskilt mycket förtroende.

Jan Scherman Vd TV4

SVAR:

Nej inte vill jag avskaffa reklamfinansieringen av de kommersiella kanalerna. Däremot tycker jag att TV4 borde ha mer självförtroende och satsa på att fortsätta ligga på en nivå över Kanal 5, TV3 etc. Jag tycker faktiskt att TV4 är den enda svenska kommersiella kanal, som man titta på som alternativ till public service - fortfarande. TV8 ser jag som en dagslända (som Moderna Tider en gång var för Stenbeck). TV4 är ett bra snäpp över Kanal 5 och TV3, ungefär som SvD och DN spelar i en annan högre division är Metro och Expressen.

Är det inte så att en bättre kommersiell kanal kan ta ut ett bättre pris för reklamen och därmed kompensera sig för det mindre reklamutrymmet? En begränsning som i sin tur även har ett mervärde för tittarna. Det vore f.ö. intressant att se en undersökning från något land som visar att en tv-kanal har ökat kvaliteten i sitt kanalutbud i takt med ökad reklamtid och minskad faktisk programtid.

Christer Hederström redaktör

radio och tv

EU-parlamentet utreder tredje mediesektorn

Intresset för radio och tv i det civila samhället, som ett alternativ till statlig och privatägd radio och tv, har de senaste allt oftare uttalats i EU-sammanhang. Drivkraften har främst varit dessa mediers anknytning till den sociala ekonomin liksom behovet av lokala plattformar för demokratiutveckling. På uppdrag av EU-parlamentet har ett konsultföretag nu inlett arbetet med en utredning om "community media" d.v.s. icke-kommersiell lokal radio och tv (i Sverige handlar det om närradio, Öppna tv-kanaler etc). Det är en omfattande utredning som inkluderar sociala, lagmässiga och finansiella aspekter för dessa medier i *samtliga* EU:s 27 medlemsländer. Uppskattningsvis finns cirka 3.500 icke-kommersiella lokala radio- och tv-stationer inom EU.

Även Sverige utreder radio/tv i civila samhället

Som tidigare meddelats har Radio- och TV-verket har fått i uppdrag av regeringen att genomföra en översyn av lokal icke-kommersiell radio och TV. Verket har nu inlett arbetet som består av två delar: kartläggning och dokumentation samt analys. Man ska göra en bred omvärldsanalys med en internationell utblick och en genomgång av tidigare genomförda utredningar och förslag på området. Vidare skall RTVV kartlägga och dokumentera dagens situation för lokal icke-kommersiell radio och TV, sammanfatta dokumentation från ett antal studiebesök hos närradio- och lokal-TV-stationer som verkets personal genomfört, göra en enkätundersökning med tillståndshavarna inom närradio- och lokal-TV

i Sverige. Utifrån detta görs sedan en bedömning av dagens situation, sammanställning av uppgifter i verkets register och samrådsmöte med berörda intressenter.

När kartläggningen är klar ska verket analysera framtidsförutsättningarna för lokal icke-kommersiell radio och TV. Verket skall även komma med förslag till eventuella förändringar. Uppdraget redovisas för kulturdepartementet senast 31 oktober 2007.

Det blir ingen parlamentarisk public serviceutredning

Kulturdepartementet har beslutat att det blir en enmansutredning av public service. Den ska vara klar våren 2009. Vem som ska göra utredningen av hur framtidens public service ska se ut är ännu inte klart, men beslutet ska tas inom den närmaste tiden, uppger Maria Dupont, pressekreterare hos kulturministern. Utredaren får ett år på sig och sedan ska förslaget sändas ut på remiss. Våren 2009 räknar kulturdepartementet med en proposition. (Journalisten)

Studentprotest mot dansk medielicens

En stor del av de nästan 6.300 utländska studenterna i Danmark tittar eller lyssnar aldrig på Danmark Radios program. Detta har lett till att mer än 37.000 danska och utländska studenter att på webbsidan *StopComputerlicens.dk* skriva på en protest mot den nyligen införda medielicensen, som ersatt tv-avgiften och som även inkluderar datorer. *Att också utländska studenter tvingas betala medielicens avslöjar att medieavgiften i verkligheten är en pengamaskin. Det är försvinnande få utländska studenter som använder sin PC till att titta på DR säger det politiska partiets Enhedslistens medietalesman, Per Clausen. (TV-Nyt)*

Voxbox - en ny radio- och tevestudio i Europaparlamentet

Förra veckan invigdes "Voxbox". Det är en ny teve- och radiostudio i närheten av plenisalen i Bryssel som ska underlätta för journalister som vill direktsända från Europaparlamentet. Talmannen Hans-Gert Pöttering invigde studion. Medverkade gjorde även Anne-Margrete Wachtmeister som är chef för Europaparlamentets audiovisuella enhet. Wachtmeister har tidigare arbetat på bland annat Sveriges Television.

television

Gorbachev vill starta självständig rysk tv-kanal

Tidigare sovjetiske presidenten Mikhail Gorbachev säger att han vill skapa en självständig tv-kanal som skall främja demokrati och pressfrihet. Gorbachev sade inför ett ryskttyskt forum i Kaliningrad att utan demokrati och pressfrihet kommer medborgarna inte att kunna förstå allt som händer i landet. Gorbachev har ägt aktier i Novaja Gazeta, den tidning som den mördade journalisten och regimkritikern Anna Politkovskaya arbetade för. Gorbachev har betecknat mordet som politiskt. Sedan Sovjetunionens kollaps 1991 har minst 42 journalister dödat och detta har också lett till häftig kritik mot president Putin. (AFP) *Läs mer om "Rysk tv – ett svart hål" längre fram i nyhetsbrevet.*

Kulturministern kräver att all public service tv textas

Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth kommer att kräva att allt som sänds i public service-tv ska vara textat. Det lovade hon Hörselskadades Riksförbund (HRF) i samband med Public service-dagen nyligen. Ungefär 600 000 hörselskadade och döva behöver textning av tv-program för att kunna uppfatta vad som sägs. Det innebär att cirka 60 procent av landets drygt en miljon hörselskadade stängs ute från nyheter kultur, debatt, barnprogram med mera. SVT textar i dag bara drygt hälften av sina svenskspråkiga program vid första sändningstillfället, men kulturministern lovade på fredagen att kräva att allt textas i SVT och UR. *Vi räknar nu med att kravet på 100 procent textning blir en del av den nya utredningen om public service som regeringen tillsätter i maj, säger HRF:s förbundsordförande, Jan-Peter Strömngren. Det finns inga*

tekniska hinder för att texta alla tv-program; det som saknas är viljan att avsätta resurser. Hörselskadade tv-tittare måste emellertid betala full tv-licens, trots att de inte kan följa alla program.

Finsk public service väntar med HDTV och mobil-tv

Mikael Jungner, som är chef för finska public servicebolaget YLE, säger att bolaget inte tänker skynda på med att introducera HDTV utan tar beslut om detta tidigast 2010. Skälet är att HDTV kommer att innebära åtskilliga miljoner euro i extra kostnader för YLE. Med nuvarande finansiering har YLE helt enkelt inte råd säger Jungner.

YLE kommer inte heller att lansera mobil-tv detta år. Skälet är olösta upphovsrättsfrågor och det begränsade utbudet av mobiltelefoner som kan ta emot tv. Man kommer i slutet av året att ta ett beslut om hur man går vidare. Det finns f.n. ett mobil-tv-nät i drift i Helsingfors, Åbo och Oulu. Det drivs av franskögda Digita.

Demokrater bojkottar tv-kanalen Fox

Den demokratiska presidentkandidaten Barack Obama vill inte medverka i en debatt med andra kandidater inför nästa års primärvals-säsongs. Anledning: tv-kanalen Fox arrangerar debatten. Tidigare har John Edwards, också han demokratisk presidentkandidat, uppgett att han vill bojkotta Foxs debatt. Obama har en längre tid haft ett frostigt förhållande till tv-kanalen och förordar istället CNN som arrangör för debatten.

Det är helt onödigt att demokrater ger Fox en plattform till att framföra sina högervidna åsikter på, under ett sken av att vara objektiva, säger en talesperson för John Edwards. Fox, som är ett av USA:s största tv-bolag, svarar med att påpeka att kandidater till höga ämbeten misstar sig om de tror att de kan bojkotta olika medier. (SVT Kulturnyheterna) Inte heller senator Hillary Clinton (D-NY) tänker ställa upp i den debatt som Fox tänkte sig ha i september. Enligt en talesman för demokraterna är Fox News partisk och negativ mot partiet. Kanalen med dess ägare Rupert Murdoch har också i sin programverksamhet markerat sitt stöd till George Bush.

Åländsk lokal-TV om resurser finns

Lokala TV-sändningar kommer att komma igång under våren, i första hand som textnyheter skriver landskapsregeringen i sitt svar

till liberalen Mats Perämaa som frågat om möjligheterna att se lokala TV-program på hela Åland. Ålands Radio och TV kommer att i mån av resurser köpa in lokala program om de fyller kravet på public service. Samtidigt påpekas att möjligheterna att sända lokala TV-program är beroende av extra anslag om det inte ska leda till begränsningar i bolagets nuvarande verksamhet. I svaret påpekas att landskapsregeringen inte ska blanda sig i programutbudet utan att synpunkter på det kan förmedlas via bolagets förvaltningsråd.

Fakta: Ålands Radio/TV AB bildades den 1 maj 1996, som ett aktiebolag ägt av landskapet Åland. Bolaget tog över den verksamhet Rundradion i Finland (YLE) tidigare bedrivit på Åland. Idag sänder bolaget lokalt producerad radio 05.30-19.00 veckans alla dagar.

Kurdisk tv kan leda till fördjupad dansk-turkisk kris

Danska myndigheter trots kraftiga påtryckningar från Ankara vägrat dra in sändningstillståndet för Roj TV den kurdiska tv-kanalen, som sänder från Danmark och anses stå terroriststämplade PKK nära. Danska regeringen, som hänvisar till principer om radio och tv, har enligt turkiska pressuppgifter vägrat underteckna den europeiska konventionen om television över gränser och även avvisat Turkiets erbjudande om att underteckna ett bilateralt avtal i frågan mellan de två länderna. Krisen började redan 2005 när premiärminister Erdovan bojkottade en presskonferens med statsminister Fogh Rasmussen i protest mot att journalister från Roj TV deltog. I det turkiska parlamentet riktas nu skarp kritik mot Danmark som anses spela med dubbla budskap ifråga om terrorism. Yttrandefriheten kan inte vara en ursäkt för att tillåta Roj TV att fortsätta sända och man kräver att Danmark genast ändrar sin inställning. (Today's Zaman)

Slut med tittarsiffror och vulgär-tv i Kina

Trots att staten har ett haft ett starkt grepp över radio och tv har marknadsomvandlingen i Kina lett till allt mer utmanande tv-program bl.a. reality tv, för att åstadkomma höga tittarsiffror och stora reklamintäkter. Den statliga radio-, film- och tv-myndigheten (SARFT) har nu uppmanat radio- och tv-stationer att inte ägna sig åt tittarsiffror och vulgariteter i sina program. Istället skall man främja socialistiska värden. Man skall medverka till att ”bygga en kultur i harmoni och tillhandahålla ädla och värdefulla program åt massorna”. SARFT har

under året infört restriktioner i programutbudet på prime time. Senast har detta drabbat ”Happy Boys Voice” den kinesiska versionen av ”American Idol” liksom dundersuccén ”Super Girls” som hade 400 miljoner tittare i sin finalomgång. Domare med syrliga och nedsättande kommentar om deltagare har kritiserats. President Hu Jintaos doktrin att skapa ett ”samhälle i harmoni” är ett försök att minska de ökande sociala spänningarna i Kina. (Reuters)

Tv-reklamen får egna publikmätningar

De amerikanska tv-bolagen måste nu vara särskilt innovativa för att få tittare till tv-reklamen. Ett sätt är att blanda in tecknad komedi och annat smått i reklamavbrotten, starta reklam i själva programmet och även förvandla reklamsnuttar till minishower. Målsättningen är att begränsa kanalzippande och snabbspolning av video och DVR vid reklamavbrotten. Det är nu bråttom eftersom tittarundersökningsföretaget Nielsen Media Research förbereder det nya systemet som mäter tittarsiffror för just reklamen och inte som traditionellt hur många tittare ett helt program har. (USAToday)

Ny lokal-tv i Sollentuna

Radio- och TV-verket har förordnat Föreningen Din Lokal-TV i Sollentuna som lokalt kabelsändarföretag i Sollentuna kommun till längst t.o.m. 30 juni 2008. Föreningen fick sitt förordnande i konkurrens med två andra sökande; Sollentuna Lokal-TV förening, som tidigare haft förordnande i Sollentuna, och HNTV-Sollentuna.

Din Lokal-TV i Sollentuna beräknar att kunna starta sina sändningar i början av april, enligt föreningens ordförande Thorvald Nybom. Men innan sändningarna ska starta ska de båda föreningarna Sollentuna Lokal-TV, som tidigare haft sändningsrätten, och Din Lokal-TV, som nu fått sändningsrätten, hålla en förhandling. *Vid vårt årsmöte bestämdes att vi ska hitta en form för sam-arbete med Din Lokal-TV och kravet vi ställer är att det inte ska vara någon politisk inblandning i styrelsen*, säger Gert Sandberg, ord-förande i Sollentuna Lokal-TV. Din Lokal-TV har ingen egen utrustning för att sända TV och hoppas få hyra eller köpa den utrustning som Sollentuna Lokal-TV använt. Detta är något som Din Lokal-TV vill ta upp vid förhandlingarna.

Sveriges minsta tv-station upphör

Radio- och TV-verket har också beslutat om förnyat förordnande som lokalt kabelsändarföretag för *Falu Lokalteveförening* och *Järfälla Lokal-TV Förening*. En av landets första och minsta (i antal anslutna hushåll) lokal-tv-stationer Bergs Lokal-TV Förening har upphört. Föreningen har verkat i Bergs kommun (Jämtland) sedan 1992.

Adaktusson inget klipp för TV8

Det kvittar vem Lars Adaktusson bjuder in till sitt program: det blir ändå inte fler tittare. Hans program i TV8 har dragit till sig rubriker, med tunga gäster som Christina Stenbeck och PG Gyllenhammar - och omstridda sådana som Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson. Men trots detta: tittarsiffrorna vägrar lyfta. I går: 35.000 tittare på sd-debatten. Hittills sedan starten: som högst 45.000 tittare. (Svenska Dagbladet)

Marksänd digital-tv:

Mångfald blev enfald

Mångfald, kultur och brett utbud var nyckelord i ansökningarna till digitala TV-sändningar som beviljades i februari 2006. Men programföretagen lever inte alltid upp till ambitionerna. För ett år sedan delade Radio- och TV-verket och kulturdepartementet ut nya licenser för digitala TV-kanaler. I ansökningarna angav de sökande företagen generellt höga ambitioner om egenproducerat material, nytänkande, kultur och nyheter. Ett nedslag i tablåerna ett år efter sändstart visar en något mindre imponerande verklighet. TV6-utbudet är totalt dominerat av amerikanska TV-serier, huvudsakligen sciencefiction, deckare och komedier. Till exempel var spelprogrammet Lyckochansen det enda svenska programmet 12 april. Och detta mönster följer övriga dagar i veckan – utbudet består av amerikanska serier och filmer som sänds upp emot 22 timmar per dygn.

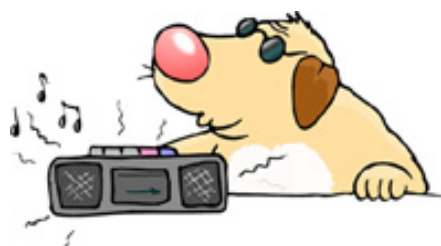
Enligt Lars Marén på kulturdepartementet granskar inte regeringen i vilken mån kanalerna lever upp till ambitionerna i ansökningarna. *Det är inget som vi i regeringskansliet gör efter att tillstånden delats ut. Redan att kulturdepartementet har haft synpunkter på vad programmen ska innehålla fick kritik av dem som ansåg att den dåvarande kulturministern inte skulle bestämma TVs innehåll. Vilka följder kan det få om kanalerna struntar i sina löften i ansökningarna? – Tillstånden gäller till 31 januari 2008 och vi är*

inte klara med hur de ska hanteras efter det. Ambitionen är att presentera ett förslag före sommaren 2007, säger Marén till Journalisten. Läs hela artikeln: http://www.journalisten.se/a.aspx?article_id=13217

Rysk tv – ett svart hål

Och få mediesystem har väl utsatts för en så drastisk makeover som rysk tv, efter Sovjetunionens kollaps. Före: stats-tv, censur, propaganda. Efter: reklam-tv-festival. I dag har den ryska majoriteten mellan nio och sexton kanaler. Allt är gratis, annonsfinansierat. Det kallades ”informationschocken”, men var i praktiken en invasion av fiktion och underhållning, importerat från Nord- och Sydamerika. Public service fick inte fäste (”Vem skulle betala licensen? Vem skulle tro på deras oberoende?”). Fiktion och underhållning var mest lönsamt för annonsörerna, minst kontroversiellt för den politiska eliten. Efter att Putin sparkat ut oligarkerna, kontrollerar de ryska statsmakterna alla viktiga tv-kanaler, direkt eller via bolag som Gazprom. Men makten, hävdar man, tillhör tittarna. *Men tv, av ryssar, för ryssar? Stort, svart hål.* Läs Staffan Ericsons reportage i LO-Tidningen på http://lotidningen.lo.se/?id_site=8&id_item=7305

radio

Nya danska TV2 Radio en besvikelse

Den nystartade danska rikstäckande radiobolaget TV 2 Radio har en ambition att i år nå en lyssnarandel om 15 % i åldersgruppen 21-50 år, men har långt dit. TV 2 Radio uppnådde i februari endast 5.3 % i målgruppen.

Här är gallupsiffrorna för radiolyssningen i målgruppen för de rikstäckande och nästan rikstäckande radiokanalerna i februari (inom parentes januariandelen) som har minst en procent av lyssnarna:

DR P3: 27.6 % (31.9)
DR P4: 21.1 % (21.3)
Radio 100FM: 10.9 % (11.4)
TV 2 Radio: 5.3 % (-)
DR P1: 3.9 % (2.7)
The Voice: 2.2 % (2.7)
Radio 2: 1.8 % (2.3)
Radio 100 Soft: 1.5 % (1.2)
DR P4 Hit: 1.0 % (n/a)
TV 2 Radio har nu en lyssnarandel på 3,5 % av hela befolkningen.

Det finns inte ett ens av nytänkande eller originalitet säger chefen för journalistutbildningen på Syddansk Universitet i Odense, Troels Mylenberg. Han är besviken på TV 2 Radios totala avsaknad av lust att göra något nytt. *Man har taget nogle allerede kendte studieværter, givet dem en højere løn og bedt dem om at lave præcis det samme som det de gjorde før*, säger han till Fyens Stiftstidende. (Radio-Nyt)

Närradiomyglet fortsätter: Kommersiella radioföretag tar över närradiofrekvenser

SBS Radio har sparkat liv i sina sändningar på närradiofrekvens 94,5 MHz i Landskrona. Här sänder idag stationen "Gamla Godingar". Turerna om närradioföretagarna i Skåne med kopplingar till SBS Radio (tidigare Bonnier Radio) har vart många genom åren. I Kävlinge, Svedala och Landskrona har man under flera år sänt radio via s.k. bulvanföreningar med personer kopplade till de stora kommersiella nätverken. Efter sammanslagningen av SBS Radio och Bonnier Radio har man sänt "Klassix" och "Lugna Melodier".

För ett år sedan köptes kommersiella stationen Radio City i Karlstad upp av SBS Radio och gjordes om till Mix Megapol. Nu startar fyra programledare på Radio City och Radio Match en konkurrerande lokal radiostation i Karlstad. Stationen har fått namnet "Nya City" och kommer sända 06:00-18.00 på närradiofrekvens 92,2 MHz. (On Air)

Fakta: Bolag som sänder kommersiell radio på en närradiofrekvens behöver till skillnad mot för PLR-tillstånd inte betala någon sändningsavgift till staten. Enligt radiolagen kan endast ideella föreningar få sändningstillstånd på närradiofrekvenserna.

En stärkt Gällivares närradio åter i etern

I fyra månader har närradion varit tyst, men i maj startar sändningarna igen. *Vi tvingades säga upp avtalet med Darub som plötsligt krävde en prishöjning på 200 procent. Det var en ekonomisk omöjlighet för oss att klara*, säger Aimo Liukku, reporter på närradion. Men nu har det löst sig. Närradion köper en egen sändare. Med hjälp av bidrag från kommunen, 170.000 i bygdemedel och stöd från LKAB kan närradion starta sändningarna. Även Aitik och Sparbanken sponsrar oss, säger Aimo Liukku. Den nya sändaren som ägs av närradion är beställd från Italien och dubbelt så stark som den gamla. Han berättar att reaktionerna på den tysta närradion har varit många. *Oj, jag har blivit nerringad av lyssnare. Närradion har aldrig tidigare varit tyst sedan starten i november 1989.* (Norrländska Socialdemokraten)

Stabilt radiolyssnande i Sverige

En genomsnittlig dag lyssnar halva befolkningen 9-79 år på Sveriges Radio 49,9%. Det ger SR en unik ställning som publikt medie-företag med 4 miljoner dagliga lyssnare. Stabilitet är det som främst präglar lyssnandet på SR, med endast mindre förändringar: +0,3 jämfört med föregående kvartal. Över en längre tidsperiod har dock lyssnandet på SR långsamt minskat.

Det totala radiolyssnandet är också stabilt. Varje dag lyssnar fyra av fem på radio (78,9 %) och radiolyssnandet ökar jämfört med förra året. Den privata lokalradion når 34,8 % under ett dygn, en ökning med +1,2. Uttryckt som andel av den totala lyssnartiden (marknadsandel) så har SR en marknadsandel på 62,7 % och privatradion 30,1 %.

P1 nådde under hösten 2006 den högsta publiknivån på sju år. Kanalen når en genomsnittlig dag 11,4 % av befolkningen. P2 når 1,7 % en genomsnittlig dag. Det är +0,3 jämfört med föregående kvartal och på nästan samma nivå som för ett år sedan (-0,1). Under en vecka lyssnar 9,4 % på något program på P2. Den positiva trenden för P3 håller i sig. P3 ökar med +0,7 jämfört med för ett år sedan och når dagligen 11,5 % i åldern 9-79 år. Kanalens unga profil attraherar förstås betydligt fler i yngre målgrupper. Bland 20-34-åringar har P3 en daglig räckvidd på 21,9 %, +1,5 procentenheter. P3 ökar mer bland kvinnor än bland män.

P4, med Sveriges Radios lokala kanaler, är landets största radiokanal i landet med över 42,7 % av allt radiolyssnade (andel av lyssnar-tiden). Från en mycket hög nivå minskade P4:s dagliga publik något under förra året, men under de två senaste kvartalen har en återhämtning skett. P4 når i den senaste mätningen varje dag 32,8 %. I Stockholm är P1 största kanal med 15,1 % i daglig räckvidd, samma nivå som för ett år sedan. Radio Stockholms två lokala kanaler P4 och P5 når 10,8 resp. 11,7 %, vilket innebär en andra och tredjeplats bland Stockholms radiokanaler. I Göteborg är P4 Göteborg största kanal med 27,3 %.

Lyssnandet på radio via webben fortsätter att öka. Under en vecka lyssnar mer än en miljon eller 13,8 % någon gång på webbradio. 8,2 % lyssnar under en vecka på SR via webben. Det är en ökning med +0,9 eller ca 70.000 lyssnare under ett år. P3 är den SR-kanal som har flest webbradiolyssnare.

Daglig räckvidd i procent, 9-79 år.
Mätning 2007/II jämfört med ett år tillbaka.

	2007/II	2006/II
SR	49,9	50,2
Reklamradion	34,8	33,8
Närradion	2,4	2,6
P1	11,4	10,7
P2	1,7	1,8
P3	11,5	10,8
P4	32,8	34,2
Radio totalt	78,9	77,9

Ingen minskning av lokal sändningstid i P4

SR:s vd Peter Örn har nu informerat chefer och personal om sina förslag till SR:s styrelse om hur företaget ska spara och minska kostnaderna för att komma i ekonomisk balans till 2008. Peter Örn föreslog för styrelsen, och fick klartecken för, att den nuvarande lokala sändningstiden i P4 ska ligga fast. Den tidigare diskuterade utökningen av riksprogram i P4 med två timmar på vardagar blir inte av. Däremot kommer en minskning av lokala sändningar med två timmar på vardagar sannolikt att ske över sommaren som en säsongsmässig och tillfällig tablåförändring. Örn föreslog också för styrelsen att den omdisponering av pengar till företagsreserven, som har varit ett av uppdragen från styrelsen och en orsak till besparingarna, ska ske i långsammare takt än som ursprungligen planerats - med 30 miljoner kronor 2008

istället för 40. Därmed minskar det totala besparingskravet med 10 miljoner kronor 2007 och uppgår till ca 100 miljoner.

Grunden i att samtliga verksamheter inom SR måste minska sina kostnader är att företaget använder mer pengar än vad man årligen får i tv-avgiftsintäkter. Det har varit möjligt under en följd av år genom en stor återbetalning från pensionsföretaget Alecta i början av 2000-talet. Dessa pengar är snart slut och från och med 2008 måste all verksamhet rymmas inom den ordinarie medelsramen. Det är viktigt att understryka att de tuffa kraven på besparingar ligger fast, säger Örn. Det åtgärdas genom kostnadssänkningar inom varje del av företaget. En viktig åtgärd är det omställningsprogram för att minska personalkostnaderna som genomförs under våren.

Målet om utökning av extern produktion ligger kvar, men takten i genomförandet föreslås bromsas på grund av arbetet med besparingar och prioriteringen av en företagsreserv inom medelsram. Jag föreslår ingen utökning av extern produktion 2008, utan att vi ligger kvar på den nivå som har uppnåtts genom ökningarna 2007, säger Örn. Utökningen 2007 av extern programproduktion är 30 miljoner kr, och den externa produktionen uppgår totalt till 120 miljoner kr av SR:s totalt 2,3 miljarder kr 2007. Peter Örn pekade inför styrelsen på tre huvudinriktningar i det fortsatta arbetet:

- *Publikt, publicistiskt och konstnärligt fokus*
- *Sverige Radio som ett sammanhållet företag*
- *Ekonomi i balans*

Irländsk radio:

Staten sätter format för nya kanaler

Mediemyndigheten Broadcasting Commission of Ireland (BCI) har i pressen utannonserat sändningstillstånd för en radiokanal som skall sända i Dublin och flera andra städer. Kanalen skall vara anpassad till åldersgruppen 45+. Musikformaten skall vara ett eller flera av dessa: *classic gold, easy listening eller smooth music*. BCI kommer att senare utannonsera åtta andra specificerade radiokanaler som skall vara igång i slutet av nästa år.

Rikstäckande religiös kanal

BCI har tilldelat landets första rikstäckande kristna och religiösa sändningstillstånd till det icke-vinstdrivande företaget Spirit Radio i Athlone. Spirit Radio, som kommer att

finansieras till 70 % direkt av sina lyssnare, skall starta i september 2008. Man kommer att använda DRM-förberedd mellanvågssändare på 612 kHz som skall ha FM-slavsändare i Dublin, Cork, Galway, Limerick och Waterford.

Bulgarisk digitalradio på väg

Bulgariens telemyndighet har begärt in anbud för ett sändningstillstånd för digitalradio i huvudstaden Sofia och omgivande region. Det tioåriga tillståndet gäller det tekniska systemet DRM. Bland de bolag som visat intresse av tillståndet är BTC, Space Line OOD och Bulgarian National Radio (BNR). (Dnevnik)

Holländskt beslut i höst om digitalradio

Regeringen har informerat parlamentet att man i höst tänker utfärda sändningstillstånd för DAB. För ett år sedan ansåg parlamentet att man behövde mer tid för att överväga alternativ till DAB, men nu har en ny och förbättrat teknik; DAB+ introducerats. Ekonomiminister Frank Heemskerk anser att tiden nu är mogen för beslut. (Radio Netherlands)

HD Radio prövas i Europa

Den första konferensen i Europa om den amerikanska digitalradiosystemet HD Radio har hållits i Köln. Enligt arrangören och *iBiquity Digital* har HD Radio gjort inbrytningar på den europeiska marknaden. Bl.a. har nu R.V.R. Elettronica blivit första europeiska företag som tillverkar utrustning för HD Radio. Testsändningar pågår i Warszawa och Luzern (Schweiz).

Icke-kommersiell lokalradio får fulleffektssändare i USA

Ickevinstdrivande lokala intressegrupper, skolor och kyrkor kommer att i höst kunna söka sändningstillstånd för fulleffekt som icke-kommersiella eller utbildningsradiostationer. Sådana stationer finns normalt på nedersta delen av FM-bandet (87,9 till 91,9 Mhz). Enligt FCC finns det idag 2.817 sådana stationer varav 630 är National Public Radio i jämförelse med 11.000 kommersiella stationer. Även om sändningstillstånden är utan avgifter brukar kostnaderna att driva så pass stora sändare begränsa antalet sökande.

Startkostnaderna för administration och teknik brukar ligga på cirka \$250.000. Men man kan denna gång räkna med att många av de

hundratals lågeffektsstationer (LPFM) som startats senaste åren kommer att söka dessa "fullvuxna" tillstånd för att väsentligt kunna öka sin räckvidd. (Ohio.com)

Amerikansk mellanvågstation flyttar från Grekland till Kuwait

Tidigare sände Voice of America till Mellersta Östern bl.a. via den grekiska ön Rhodos på mellanvåg 1260 kHz. Sändningarna lades ned förra året. Nu har de starka sändarna flyttats till Kuwait och den nya frekvensen blir 1386 kHz enligt statliga International Broadcasting Bureau i Washington.

annat

Internetreklam blir större än radioreklam

Man kommer i världen att lägga ut mer pengar på reklam på Internet än på radio. Detta sker redan nästa år. Därmed blir Internet tredje reklammedium efter tidningar och tv. Enligt företaget ZenithOptimedia kommer Internet 2008 stå för åtta procent av världens samlade reklamutgifter och radion 7,9 %. Redan idag står webben för mer än tio procent i Norge och Sverige liksom i Storbritannien där man uppnår 16,6 % detta år och 22,9 % år 2009. Webben reklamandel väntas växa sex gånger snabbare än för traditionella medier 2006-2009. Den globala reklammarknaden totalt väntas öka 5,2 % i år. Den snabbaste växande reklammarknaden förväntas bli Mellersta Östern och centrala och östra Europa. (Reuters)

EU-domänen fyller ett år

Idag har fler än 2,5 miljoner privatpersoner och organisationer registrerat .eu-domäner. EU är den tredje största toppdomänen i Europa och den sjunde i världen. Topppdomänen är dessutom en av de snabbast växande med en 17-procentig tillväxt under de senaste fem månaderna. Bäst på att registrera EU-domäner är Tyskland och i Storbritannien. Dessa länder står för 31 respektive 17 % av registreringarna. Fram till april förra året var EU-topppdomänen endast tillgänglig för varumärkesinnehavare, offentliga myndigheter och vissa företag. Kända varumärken har också tagit till sig domänen bl.a. Air France, Versace, Dexia, Illy, Milka och även Greenpeace. T.o.m. företag utanför EU som Lexus och Sony använder domänen för sin marknadsföring i Europa. (AFP)

Lästips:**Kom och köp vårt gemensamma rum**

Städer och kommers hör ihop. Men kanske har vi nått en gräns där reklamen är på väg att ta över för mycket av våra stadsmiljöer.

Människor reagerar ofta på nya hus och konstverk i den offentliga miljön, medan reaktioner på reklamen inte är lika vanliga. I all tysthet är vi på väg att sälja ut och förlora makten över våra gemensamma rum, menar forskaren Jessica Sjöholm Skrubbe.

Hon menar att om det till slut inte finns några reklamfria zoner kvar, finns det inte heller utrymme för oss att vara medborgare i det offentliga rummet, enbart konsumenter. Är det är så vi vill ha det? Eller har det bara blivit så utan att vi tänkt på det? *Jag menar att vårt offentliga rum har förändrats i tysthet, utan någon demokratisk debatt, säger Jessica Sjöholm Skrubbe.* Många kommuner är ute på hal is när de inte ifrågasätter den här utvecklingen. Möjligheten att styra över

stadsmiljön handlar om makt, och just nu är de folkvalda på väg att sälja ut våra möjligheter att utöva makt till privata intressen.

Läs hela den längre artikeln av David Björklund på Kultur Västs webbplats:
http://www.kulturvast.se/kulturvast_templates/Kultur_ArticlePage.aspx?id=4014

Evenemangstips:**Filmmoguler och svenska debutanter – Drömfabrikens program klart**

Den isländske filmproducenten och tillika Scanbox-ägaren, Sigurjon ”Joni” Sighvatsson, och svenske långfilmsdebutanten, Johan Renck, är ytterligare några av de omkring 68 föreläsare och gäster som kommer till Drömfabriken 26-28 april.

Drömfabriken är tre inspirationsdagar för dagens och morgondagens filmbransch som arrangeras av Svenska Filminstitutet och äger rum på Filmhuset i Stockholm. Läs mer på <http://www.sfi.se/dromfabriken>

****

Citatet

När kulturens sol står lågt kastar till och med dvärgar långa skuggor
(Karl Kraus)